

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΑΣ

ΠΟΙΑ ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ

Α'. Πλεονεκτήματα τοῦ θεσμοῦ

1. Ὁ Θεσμός τῆς διαιτησίας ἔχει, ὅπως ἄλλως τε κάθε θεσμός, πλεονεκτήματα καὶ μειονεκτήματα. Ἀμφότερα συζητοῦνται ἀπὸ χρόνον μακροῦ. Σήμερον εἶναι ριζωμένη ἡ ἀντίληψις ὅτι διὰ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς τὰ πλεονεκτήματα τῆς διαιτησίας εἶναι πολὺ σπουδαιότερα τῶν μειονεκτημάτων αὐτῆς.

Ἡ εὐεργετικὴ λειτουργία τῆς διαιτησίας ἀναγνωρίζεται γενικῶς, προβάλλει ὁμως ἰδιαιτέρως σπουδαία εἰς τὰς διεθνεῖς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς.

Ἀπὸ εὐρείας ἐκτάσεως ἔρευναν εἰς τὴν ὅποιαν προέβη ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Δ.Ε. Ἐπιμελητηρίου ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ θεσμοῦ τῆς διαιτησίας ὡς τρόπου ἐπιλύσεως ἰδία τῶν ἐμπορικῶν διαφορῶν, τὰ προκύψαντα συμπεράσματα κάθε ἄλλο παρὰ ἱκανοποιητικὰ ὑπῆρξαν.

II. Ἡ κρίσις τῶν διαφορῶν, τῶν ἀναφωμένων εἰς τὰς διεθνεῖς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς, παρουσιάζει δυσχερείας.

1. Ἐν πρώτοις διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν διεθνῶν ἐμπορικῶν διαφορῶν εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παραλλήλως ἀρμόδια τὰ δικαστήρια πλειόνων πολιτειῶν, εἰδικῶς διὰ διαφορὰς προκυπτούσας ἐκ διεθνούς ἀγοραπωλησίας εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν νομοθεσίαν ἀρμόδια τὸσον τὰ δικαστήρια τῆς κατοικίας τοῦ πωλητοῦ ὅσον καὶ τὰ δικαστήρια τῆς κατοικίας τοῦ ἀγοραστοῦ. Ἡ διπλὴ αὕτη δικαιοδοσία περικλείει τὸν κίνδυνον τῆς διεξαγωγῆς περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, παραλλήλως ἢ διαδοχικῶς, δύο δικῶν, συνεπαγομένων διπλὴν δαπάνην καὶ ταλαιπωρίαν τῶν διαδίκων ὡς καὶ τὸν κίνδυνον τῆς ἐκδόσεως ἀντιφατικῶν ἀποφάσεων.

Τὸν κίνδυνον τοῦτον τῶν διπλῶν δικῶν δὲν δύνανται πάντοτε οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ

προλάβουν διὰ συμφωνίας ὑποβαλλούσης τὰς διαφορὰς τῶν εἰς τὰ δικαστήρια ὠρισμένης πολιτείας, διότι εἰς πολλὰς πολιτείας ἡ αὐτὴ συμφωνία δὲν ἀποκλείει τὴν ἐκ τοῦ νόμου ὑπάρχουσαν δικαιοδοσίαν τῶν δικαστηρίων τῆς.

2. Περικτέρω τὰ δικαστήρια, τὰ ὅποια κρίνουν τὴν ἐκ διεθνούς συναλλαγῆς προκύψασαν διαφορὰν ἀνήκουν, ἐκτὸς σπανίων ἐξαιρέσεων, εἰς τὴν πολιτείαν ἐνὸς τῶν δύο διαδίκων. Ἐν ἄλλοις λόγοις τὰ ἀπονέμοντα τὴν δικαιοσύνην δικαστήρια εἶναι διὰ τὸ ἓνα μὲν τῶν διαδίκων δικαστήρια τῆς πατρίδος του, διὰ τὸν ἄλλον δὲ ξένα δικαστήρια. Ὁ ξένος διάδικος χάνων τὴν δίκην ἔχει ἐνίοτε τὴν ὑπόνοιαν, ὅτι ὁ δικαστὴς ἠγνόησεν, ἔστω καὶ ὑποσυνειδήτως, τὸν συμπατριώτην του διαδίκου. Ἡ ὑπόνοια αὕτη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀδικαιολόγητος, εἶναι δυσάρεστος, διότι ἡ δικαιοσύνη δὲν ἀρκεῖ νὰ εἶναι ἀμερόληπτος ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ ἐμπνέη εἰς τοὺς διαδίκους πεποίθησιν ἐπὶ τῆς ἀμεροληψίας τῆς.

3. Ἐπὶ πλέον ἡ διεξαγωγή τῆς δίκης ἐνώπιον ξένου δικαστηρίου παρουσιάζει ἐκτὸς τῆς ὑπονοίας τῆς προκαταλήψεως καὶ ἄλλα μειονεκτήματα. Αἱ δίκαι εἰς ὅλας τὰς πολιτείας — εἰς τινὰς περισσότερον καὶ εἰς ἄλλὰς ὀλιγώτερον — διαρκοῦν ἐπὶ μακρῶν καὶ ἔχουν πολὺπλοκον διαδικασίαν, εἰς πολλὰς φάσεις καὶ εἰς διάφορα χρονικὰ σημεῖα ἐκτυλισσομένην. Ἡ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων διεξαγομένη δίκη δὲν δύναται εὐχερῶς νὰ συγκεντρωθῇ εἰς μίαν ἢ δύο δικασίμους ἀλλὰ διεξάγεται ἐπὶ χρόνον μακροῦ κατὰ στάδια. Οἱ διάδικοι ὁμως, οἱ κατοικοῦντες ἐκτὸς τῆς χώρας τοῦ δικαστηρίου, δὲν δύνανται πάντοτε εἰς πᾶσαν φάσιν τῆς δίκης νὰ ταξιδεύουν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἵνα ἔρχωνται εἰς τὰς ἀναγκαίας προσωπικὰς ἐπαφὰς μετὰ τῶν δικηγόρων, τῶν μαρτύρων, τῶν πραγματογνωμόνων, ἐνδεχομένως δὲ καὶ τοῦ